

ใบความรู้ที่ ๒๔ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการพูด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เพลินพาที่ขึ้นประเด็น
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒๔ เรื่อง วาหะ วาหิ (๑)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ความรู้เกี่ยวกับการพูด

การพูดมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนเรา เราต้องพูดจาสื่อสารกับคนที่แวดล้อมใกล้ตัว เช่น พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ครูอาจารย์ คนที่ต้องพบปะเกี่ยวข้องสัมพันธ์ในกิจกรรมการเรียน การงานอาชีพ และวิถีทางดำเนินชีวิตในแต่ละวัน เช่น คนขายของ คนเก็บเงินค่าโดยสารรถประจำทาง คนเก็บขยะ บุรุษไปรษณีย์ และอื่น ๆ การพูดกับคนที่แวดล้อมใกล้ตัว อาจมีเรื่องราวที่หลากหลายทั้งมีสาระและไม่มีสาระ เรื่องพูดคุยกุเล่่าสู่กัน ฟัง เรื่องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ประสบพบเห็น ซึ่งอาจสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันหรือขัดแย้งต่างมุมมองกัน แต่การพูดกับคนอื่นที่มีใช้คนที่แวดล้อมใกล้ตัว อาจเป็นการพูดที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องดำเนินการร่วมกันหรือเกี่ยวข้องกันโดยหน้าที่การงานการประกอบอาชีพ การร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังมีการพูดอย่างเป็นทางการกับที่ประชุมชน การพูดกับคนจำนวนมาก เช่น กล่าวคำอวยพร กล่าวปาฐกถา กล่าวสุนทรพจน์ บรรยายทางวิชาการ อภิปราย โต้วาหิ หรือการพูดกึ่งทางการ เช่น แสดงความคิดเห็นในที่ประชุม แสดงความคิดเห็นทางวิชาการ เล่านิทาน เล่าประสบการณ์ เป็นต้น โดยทั่วไป ผู้ที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจการงาน มีมนุษยสัมพันธ์ และทำประโยชน์ให้แก่สังคมประเทศชาติ ส่วนใหญ่มักเป็นคนที่มีประสิทธิภาพในการพูดเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับว่า **พูดดี พูดเก่ง กล่าวพูด และมีมารยาทในการพูด** ส่วนหนึ่งเป็นความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละคนที่ลอกเลียนแบบกันได้ยากเรียกว่ามีพรสวรรค์ อีกส่วนเป็นความสามารถที่ได้จากการศึกษาเรียนรู้ ฝึกฝน พัฒนา ที่กล่าวว่า เป็นความสามารถที่ได้จากพรแสวงนั่นเอง

พูดดี หมายถึง...

การพูดที่ใช้ถ้อยคำที่สุภาพไพเราะ ออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้อง มีจังหวะหนักเบาและน้ำเสียงตามความหมายของข้อความหรือเรื่องราว เลือกใช้ถ้อยคำและคำลงท้ายเหมาะสมกับเรื่องราว กาลเทศะ และบุคคล พูดคำจริง ไม่พูดคำเท็จ ไม่พูดบิดเบือนความจริง ไม่พูดส่อเสียดหรือยุยงใส่ร้ายป้ายสีกัน รู้ว่าอะไรควรพูด อะไรไม่ควรพูด เช่น ไม่พูดเรื่องที่เป็นการล่่วงล้าหรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งนอกจากเป็นการเสียมารยาทแล้วยังอาจผิดกฎหมายด้วย ไม่พูดสิ่งที่ทำให้กระทบกระเทือนใจ หรือทำให้ผู้อื่นก่อกองระดาก อับอาย โดยเฉพาะท่ามกลางที่ประชุมชน ไม่พูดถึงสิ่งที่เป็่นอัปมงคลในงานมงคล เป็นต้น พูดดียังหมายรวมถึงการมีมารยาทในการพูดที่ให้ความสำคัญกับผู้ฟังหรือคู่สนทนา เช่น สบตา ยิ้มแย้มแสดงความเป็นมิตร เปิดโอกาสให้ผู้ฟังหรือคู่สนทนาได้พูดหรือแสดงความคิดเห็น ใส่ใจความรู้สึก ความพึงพอใจของผู้ฟัง หรือคู่สนทนา ไม่ชิงพูด ไม่พูดขัดหรือแทรกก่อนที่คู่สนทนาจะพูดจบความ ที่สำคัญการพูดดีต้องเป็นการพูดที่สื่อความหมายให้เข้าใจในทางสร้างสรรค์ พูดแล้วทำให้คนพอใจ สบายใจ มีความสุข เกิดผลดี เกิดความรัก ความสามัคคี และความเจริญก้าวหน้าในหมู่คณะ สังคม และประเทศชาติ เช่น การพูดให้กำลังใจคนที่กำลังผิดหวัง พูดให้คนมีมานะอดทนต่อสู้กับความลำบากยากจน พูดให้คนคลายความวิตกกังวล ความโกรธ ความอิจฉาริษยา พูดให้คนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติ

พูดดี มักมีพื้นฐานมาจากการคิดดี คิดถูกต้อง คิดสุจริต คิดอย่างมีเหตุผล คิดถูกวิธี คิดถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนรวม สังคม และประเทศชาติ มากกว่าประโยชน์ส่วนตน การคิดดีนั้นควรคิดในทางที่สร้างสรรค์ มีสติกำกับ สติทำให้เกิดปัญญา ปัญญาทำให้รู้เห็นถึงแนวทางที่ควรทำควรปฏิบัติ เมื่อต้องถ่ายทอดความคิดดีโดยการพูดเพื่อสื่อสารไปให้ผู้อื่นรับรู้หรือนำไปปฏิบัติ ก็ย่อมเป็นคำพูดที่ดีตามไปด้วย สิ่งที่ต้องระวังให้มากเกี่ยวกับ

การพูดนั้น คือ ต้องคิดก่อนพูด คิดถึงความควรไม่ควร คิดถึงความรู้สึกของผู้ฟัง คิดถึงผลได้ผลเสียที่ฟังจะได้รับ การพูดโดยไม่คิดมักทำให้เกิดใจกัน ทำลายสัมพันธภาพที่เคยดีต่อกัน ทำให้เสียประโยชน์ เกิดผลเสียหาย และอาจนำภัยมาสู่ตน สู่บุคคลที่แวดล้อมใกล้ชิดผู้ส่งคมและประเทศชาติ

พูดเก่ง หมายถึง...

การพูดที่มีกลวิธีในการพูดเพื่อให้น่าสนใจ น่าประทับใจ พูดแล้วเกิดผลดีผลสำเร็จ คนพูดเก่งมักมีวิธีการพูดที่ทำให้คนฟังสนใจ เพลิดเพลินสนุกสนาน มีลีลาการพูดที่เป็นแบบฉบับเฉพาะตน ประกอบกับการแสดงสีหน้าท่าทาง น้ำเสียงได้สอดคล้องกับเรื่องราวและอารมณ์ความรู้สึก มีการสอดแทรกมุกตลก คำคม สำนวนโวหาร คำประพันธ์ที่ไพเราะ และน่าสนใจ ในช่วงจังหวะการพูดที่เหมาะสมก็เป็นกลวิธีหนึ่งในการสร้างบรรยากาศความน่าเชื่อถือ และความประทับใจแก่ผู้ฟัง พูดเก่งมีลักษณะการพูด ดังนี้

๑. **พูดได้สาระความรู้** ได้เนื้อถ้อยกระตังความ อ้างอิงข้อมูลหรือข้อเท็จจริงได้ถูกต้อง แม่นยำ เกิดประโยชน์และผลสำเร็จตามที่มุ่งหมาย

๒. **พูดตรงประเด็น** ตรงตามหัวข้อที่พูด และตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เนื้อหาสาระที่พูดไม่สับสนวุ่นวาย ลำดับความให้เข้าใจง่าย เนื้อหาที่เป็นใจความสำคัญสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาที่เป็นใจความรองหรือใจความที่เชื่อมโยงกัน

๓. **พูดคล่อง** ออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้อง เป็นธรรมชาติ ไม่ติดขัด ใช้คำถูกต้องตามความหมาย เลือกรสรถ้อยคำได้คมคาย สอดคล้อง เหมาะสมกับเรื่องราว อารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟัง

กล้าพูด หมายถึง...

การยอมพูดสิ่งที่ควรพูด โดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลหรืออันตราย มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองบนพื้นฐานความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่ตนมีตนรู้ เพื่อประโยชน์และผลสำเร็จทั้งต่อตนเองและต่อส่วนรวม โดยคำนึงถึงกาลเทศะที่ควรพูดด้วย เช่น ทักท้วงเมื่อเห็นผู้ทำผิดหรือทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม เสนอความคิดเห็นหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนากิจการงาน กล้าพูดกล้าแสดงความจริงใจและรับผิดชอบต่อคำพูดของตน เมื่อพูดเรื่องใดไปแล้วเกิดผลเสียหายต้องยอมรับว่าตนพูดไปจริง และยอมรับผิด โดยกล่าวคำขอโทษหรือขอถอนคำพูด

